

ОСОБЛИВА УВАГА – розробкам оборонного призначення

Учасники зустрічі

26 вересня КПІ ім. Ігоря Сікорського відвідали заступник керівника Офісу Президента України Анна Коваленко та завідувач відділу Головного департаменту з питань національної безпеки та оборони Офісу Президента України Сергій Тихонов.

Участь у зустрічі взяли ректор університету академік НАН України Михайло Згуровський, голова Вченої ради університету, директор Інституту телекомунікаційних систем академік НАН України Михайло Іль-

ченко, проректор з міжнародних зв'язків член-кореспондент НАН України Сергій Сидоренко, заступник проректора з наукової роботи Юрій Сидоренко, директор Інституту аерокосмічних технологій КПІ ім. Ігоря Сікорського Іван Коробко, головний інженер ОКБ "Шторм" Сергій Пуха, завідувач лабораторії наносупутникових технологій теплоенергетичного факультету Борис Рассамакін та інші.

Закінчення на 3-й стор. ➔

КПІ та "Метінвест": на старті співпраці

Обговорення співпраці

Розмова про початок широкої співпраці між КПІ ім. Ігоря Сікорського та найбільшою українською гірничо-металургійною компанією "Метінвест" відбулася 25 вересня під час зустрічі з керівництвом університету заступниці виконавчого директора Федерації металургів України Олени Колеснікової та директора департаменту з навчання і розвитку персоналу цієї компанії Лариси Поліщук.

Участь у зустрічі взяли ректор КПІ ім. Ігоря Сікорського академік НАН України Михайло Згуровський, перший проректор академік НАН України Юрій Якименко, проректор з наукової роботи Віталій Пасічник, проректор з навчальної роботи Валерія Холявко, декан інженерно-фізичного

Закінчення на 3-й стор. ➔

ВІТАЄМО!

Вітаємо першого проректора КПІ ім. Ігоря Сікорського академіка НАН України Юрія Івановича Якименка із присвоєнням йому титулу кавалера Ордена Академічних пальм. Рішення про це було прийнято Міністерством національної освіти Франції.

Ця висока нагорода є свідченням високої професійності та визнанням Францією франко-українського співробітництва в КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Довідково: Орден Академічних пальм (L'Ordre des Palmes académiques) був започаткований імператором Наполеоном I у 1808 році. Цей орден вручають членам викладацької та наукової спільноти і людям, які активно сприяють зміцненню культурних зв'язків між Францією та їх рідними країнами. Список нагороджених затверджує особисто прем'єр-міністр Франції.

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

2 Міжнародна співпраця

4 Р.Б.Медведеву – 80!

5 Зустріч з першокурсниками

Семінар на ІФФ

6-7 З історії парку КПІ

Відділ академічної мобільності презентує

8 Фестиваль "Драйвова осінь"

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ

17 вересня КПІ ім. Ігоря Сікорського відвідав директор Турецького центру ім. Юнуса Емре в Києві при Посольстві Турецької Республіки в Україні Ендер Коркмаз.

З гостем зустрілися проректор з міжнародних зв'язків член-кореспондент НАН України Сергій Сидоренко, заступник проректора з міжнародних зв'язків Ксенія Юдкова, директор Центру культури та мистецтв КПІ Михайло Галушко, заступник директора Науково-технічної бібліотеки КПІ Світлана Зуєва, заступник декана теплоенергетичного факультету Олена Некрашевич та інші.

Учасники зустрічі обговорили питання співпраці та можливі її нові форми на основі вже накопиченого досвіду співпраці КПІ з Посольством Турецької Республіки в Україні та Турецькою агенцією зі співробітництва та координації ТІКА в Україні. Про цей досвід розповів гостю Сергій Сидоренко. Він наголосив, що співпраця з Туреччиною є одним із пріоритетів міжнародної діяльності університету. Сергій Сидоренко також повідомив, що за два останніх десятиліття вищу освіту в КПІ здобули майже 700 громадян Туреччини, розповів про співпрацю Наукового парку «Київська політехніка» з науковими парками деяких турецьких університетів, про відкриття на хіміко-технологічному факультеті КПІ за фінансового та організаційного сприяння ТІКА в Україні лабораторії чистої води тощо. Він також підкреслив, що одним із найважливіших напрямів розвитку співпраці є збільшення кількості турецьких студентів, які приїждять на навчання до КПІ ім. Ігоря Сікорського. Зокрема, велику цікавість представники Туреччини виявляють до відкритої нещодавно на теплоенергетичному факультеті освітньої магістерської програми «Фізичний захист, облік і контроль ядерних матеріалів». Така цікавість є цілком природною, адже нещодавно Вища рада освіти Туреччини погодила розроблену в КПІ Міжнародну спільну (між КПІ ім. Ігоря Сікорського та Університетом міста Анкара) магістерську про-

Візит директора Турецького центру імені Юнуса Емре в Києві

Учасники зустрічі

граму у сфері ядерних технологій. Отож після її остаточного підписання (воно має відбутися ближчим часом в Анкарі), з 2020 року на теплоенергетичному факультеті розпочнеться підготовка фахівців для турецької атомної енергетики за затвердженою для магістерського навчання програмою у сфері ядерних технологій. Серед інших пропозицій, з якими виступив Сергій Сидоренко, була й пропозиція щодо створення в КПІ спільного Українсько-Турецького центру як платформи для реалізації співробітництва університетів обох країн.

У свою чергу, Ендер Коркмаз повідомив, що очолюваний ним Турецький центр ім. Юнуса Емре є підрозділом Посольства Туреччини і розповів про основні напрями його діяльності. Головним з них є ознайомлення громадян України з історією та культурою Туреччини, організація курсів з вив-

чення турецької мови (він, до речі, запропонував відкрити такі курси і в КПІ ім. Ігоря Сікорського), організація співпраці турецьких та українських закладів вищої освіти, організація академічних обмінів, розвиток науково-технічної співпраці між технічними вишами обох країн тощо. Центр працює з 2007 року і вже провів низку помітних заходів. Серед тих, які ще плануються і до участі в яких Ендер Коркмаз запросив представників КПІ ім. Ігоря Сікорського, – організація лекцій професорів турецьких вишів в українських університетах, зокрема й у Київській політехніці, участь у Днях культури Туреччини в Україні, проведення яких заплановано на кінець жовтня, й таке інше.

Насамкінець учасники зустрічі домовилися про продовження контактів і визначили осіб, які відповідатимуть за подальшу взаємодію.

Дмитро Стефанович

Делегація Міністерства трудових ресурсів та еміратизації Об'єднаних Арабських Еміратів відвідала КПІ

Обговорення співпраці

19 вересня КПІ ім. Ігоря Сікорського відвідала делегація Міністерства трудових ресурсів та еміратизації Об'єднаних Арабських Еміратів. Її очолював керівник департаменту двостороннього міжнародного співробітництва ОАЕ Абдулла Альнамі.

З гостями зустрілися проректор з міжнародних зв'язків чл.-кор. НАН України Сергій Сидоренко, генеральний директор Наукового парку "Київська політехніка" Володимир Гнат, віцепрезидент Наукового парку "Київська політехніка" Віктор Камаєв, заступник проректора з міжнародних зв'язків Ксенія Юдкова.

Члени делегації Міністерства трудових ресурсів та еміратизації ОАЕ ознайомилися з університетом, відвідали Державний політехнічний музей та його Відділ авіації і космонавтики ім. Ігоря Сікорського й обговорили з представниками КПІ перспективи співробітництва у сферах освіти, розвитку інновацій та науково-технічної кооперації.

Відбулася презентація освітньо-наукової діяльності КПІ ім. Ігоря Сікорського і, зокрема, діяльності Наукового парку "Київська політехніка".

Учасники бесіди торкнулися питання можливостей виходу випускників КПІ ім. Ігоря Сікорського на ринок трудових ресурсів ОАЕ. За словами Сергія Сидоренка, тут можливі два шляхи співпраці. Перший – розвиток взаємодії і співробітництва з тими університетами ОАЕ, через які буде налагоджено обмін студентами. І другий шлях – це навчання за принципом дуальної освіти, коли студенти одночасно з навчанням в університеті працюють над проектами підприємства-замовника і після здобуття вищої освіти мають можливість працевлаштуватися на цьому підприємстві (на прикладі співробітництва з компанією "Boeing Україна").

Учасники зустрічі домовилися про продовження контактів.

Дмитро Стефанович

ОСОБЛИВА УВАГА – розробкам оборонного призначення

Закінчення.
Початок на 1-й стор.

На початку зустрічі гостям було надано інформацію про інноваційні проекти фахівців університету оборонного та подвійного призначення. Сьогодні, як розповів Михайло Згуровський, київські політехніки працюють більш як над сорока розробками з такої тематики. П'ять з них уже стоять на озброєнні й серійно випускаються вітчизняними підприємствами.

Подальші перемовини щодо втілення у життя проєктів КПІ ім. Ігоря Сікорського в оборонній сфері вийшли за межі одного лише університету. Їхні учасники обговорили деякі загальні проблеми управління військово-промисловим комплексом, які гальмують впровадження у виробництво та постановку на озброєння новітніх розробок вітчизняних інженерів і науковців. Зокрема, значно затримує швидкість просування проєкту від ідеї до виробу низка бюрократичних процедур, що потребують змін, а також умови бюджетного фінансування навіть найнеобхідніших для країни розробок.

Було обговорено напрацьований в КПІ ім. Ігоря Сікорського досвід виведення на орбіту університетських наносупутників на інвестиційній основі із залученням до цих проєктів Фонду науково-технічного розвитку України ім. академіка Володимира Михалевича, венчурного фонду ім. Костянтина Калініна, корпорації "Boeing" та інших, а також за рахунок участі КПІ у спільних міжнародних дослідницьких програмах.

Космічну програму КПІ ім. Ігоря Сікорського презентував заступник проректора з наукової роботи Юрій Сидоренко. Він, зокрема, докладно описав конструктивні особливості та місію виве-

дених у космос у 2014 і 2017 роках наносупутників PolyITAN-1, PolyITAN-2-SAU, а також наносупутників PolyITAN-3, PolyITAN-4 і PolyITAN-5, над якими нині працюють дослідники і студенти університету. Але особливе зацікавлення гостей викликав проєкт створення першого вітчизняного супутникового угруповання для дистанційного зондування Землі з високою роздільною здатністю. Подібні системи існують сьогодні лише в трьох

С. Тихонов і А. Коваленко

країнах – у США, Китаї та Ізраїлі. До нього мають входити шість мікросупутників, обладнаних розробленими в КПІ оптичними сканерами (до речі, з прототипом такого сканера гості могли ознайомитися безпосередньо під час зустрічі – він разом з інженерними моделями наносупутників стояв на столі в аудиторії, де проходила зустріч). У мікросупутниках використовуватимуться понад 30% технічних рішень, уже апробованих в університетських наносупутниках, та розроблені в КПІ нові композитні матеріали, які дозволять суттєво

зменшити їхню масу, що значно здешевить вартість запуску. До речі, за попередніми оцінками, загальна вартість системи має бути майже на порядок меншою, ніж у аналогічних супутникових угрупованнях, створених за кордоном. Планується, що університетське мікросупутникове угруповання буде повністю виготовлятися на вітчизняній промисловій базі, зокрема на базі КПІ ім. Ігоря Сікорського та групи високотехнологічних підприємств, які входять до Інноваційно-виробничого об'єднання "Київська політехніка".

Ще однією розробкою КПІ, яка привернула до себе увагу представників Офісу Президента України, стала охоронна система та устаткування для моніторингу морських акваторій, а також наземного і повітряного простору. Це обладнання розробили фахівці ОКБ "Шторм", і про нього розповів головний інженер бюро Сергій Пуха. Такі системи встановлюються для виявлення спроб несанкціонованих проникнень на об'єкти, що охороняються, та запобігання незаконним переходам державного кордону. Україні вони, як зауважила Анна Коваленко, вкрай потрібні, тому, зі своєї сторони, запевнила, що сприятиме налагодженню необхідних комунікацій з найбільш зацікавленими в них відомствами, передусім з Міністерством оборони.

У результаті перемовин були узгоджені плани впровадження, за сприяння Офісу Президента України, низки університетських розробок оборонного призначення.

Дмитро Стефанович

КПІ та "Метінвест": на старті співпраці

Закінчення.
Початок на 1-й стор.

факультету член-кореспондент НАН України Петро Лобода, директор НМК "Інститут післядипломної освіти" й керівник мережі стартап-шкіл "Sikorsky Challenge" Інна Малюкова та інші.

Серед головних напрямів співпраці учасники розмови виділили, по-перше, підготовку фахівців для металургійної галузі "з нуля", тобто від першого курсу університету (і навіть раніше – коли старшокласник тільки обирає майбутню професію) до випуску кваліфікованих фахівців; по-друге, перепідготовку співробітників компанії; і, по-третє, спільну науково-інноваційну діяльність та виконання науковцями університету досліджень на замовлення компанії.

Чи не найголовнішим партнером "Метінвесту" в розгортанні співробітництва повинен стати інженерно-фізичний факультет КПІ ім. Ігоря Сікорського, який має цікаві напрацювання й пропозиції до представників галузі – про них розповів гостям Петро Лобода. При цьому перспективною формою у забезпеченні підготовки інженерів для галузі є не тільки цільова підготовка, але й дуальне навчання, коли студент набуває знань не лише в аудиторіях рідного вишу, а й працює на підприємстві, де, швидше за все, працюватиме й після випуску. Така форма, як розповів Юрій Якименко, вже довела свою ефективність при підготовці магістрів на інших факультетах і все активніше впроваджується в практику діяльності університету.

До цього, на думку Олени Колеснікової, слід було б додати ще й підготовку фахівців за новими напрямками – насамперед таких, які вільно орієнтуються як у своїй вузькопрофесійній сфері, так і в IT-галузі, та мають гарні управлінські навички.

О. Колеснікова і Л. Поліщук

Про досвід і можливість КПІ ім. Ігоря Сікорського в підготовці інженерів, здатних не лише генерувати ідеї, але й впроваджувати їх у життя та комерціалізувати, розповіла гостям керівник мережі стартап-шкіл "Sikorsky Challenge" Інна Малюкова. Утім, як зауважив ректор, представники компанії самі зможуть оцінити ці можливості, відвідавши заходи Фестивалю інноваційних проєктів "Sikorsky Challenge 2019", який проходить університеті з 8 по 10 жовтня.

"Ми вже відчули, що потрібні одне одному, тому питання полягатиме в тому, як нам найкраще організувати співпрацю, – зауважив насамкінець Михайло Згуровський. –

Все це ми маємо відобразити в комплексних угодах, де визначимо її конкретні напрями і форми".

Отож учасники зустрічі домовилися про подальші кроки у напрямку розгортання широкого співробітництва й підготовку відповідних документів для вирішення конкретних організаційних питань.

Довідково: "Метінвест" – міжнародна вертикально інтегрована гірничо-металургійна група компаній. До структури Групи входять видобувні й металургійні підприємства в Україні, Європі та США, а також мережа продажів у всіх основних регіонах світу. Керуючою компанією Групи "Метінвест" є ТОВ "Метінвест Холдинг". Компанія контролює весь виробничий ланцюжок – від видобутку руди та вугілля до виробництва напівфабрикатів і готової продукції. Близькість її підприємств до основних залізничних ліній і портів дозволяє оперативно постачати сировину і металопродукцію по всьому світу. До "Метінвесту" входять гірничодобувні підприємства в Україні та США, що виробляють залізничну сировину та коксівне вугілля. Крім того, Група виробляє коксову продукцію, чавун, сталеві напівфабрикати, сортовий і плоский прокат на власних підприємствах в Україні, Італії, Болгарії та Великобританії. Мережа її торговельних представництв і сервісних центрів охоплює понад 80 країн і забезпечує більше 10 000 клієнтів високоякісними продукцією та сервісом. До складу компанії входять самостійні сервісні та інжинірингові підприємства з кваліфікованими фахівцями та сучасною технологічною базою тощо.

Дмитро Стефанович

ВІТАЄМО! ВІТАЄМО!

Ромуальду Броніславовичу Медведєву – 80!

28 вересня 2019 року виповнилося 80 років професору кафедри кібернетики хіміко-технологічних процесів ХТФ заслуженому викладачу НТУУ "КПІ" Ромуальду Броніславовичу Медведєву.

Р.Б.Медведєв закінчив КПІ у 1961 р. за спеціальністю "Математичні та обчислювальні розв'язувальні прилади та пристрої". До 1964 р. працював в Інституті кібернетики АН УРСР, у 1964–1969 рр. – в Інституті газу АН УРСР, у 1969–1972 рр. в НВО "Хімавтоматика". У 1969 р. захистив кандидатську дисертацію. У 1972 р. повернувся до КПІ. Його прізвище знаходимо в першому складі професорсько-викладацького колективу кафедри кібернетики хіміко-технологічних процесів. Із 1975 р. доцент, а з 1995 р. професор кафедри. У 1989–1999 рр. був заступником завідувача кафедри з наукової роботи, у 1976–1988 рр. – керівником секції АСУ ТП Українського відділення Всесоюзного хімічного товариства ім. Д.І.Менделєєва.

За час багаторічної сумлінної праці Ромуальду Броніславович зробив чималий внесок у педагогічну та методичну діяльність кафедри. Він є провідним лектором кафедри і факультету. Основні курси лекцій професора Р.Б.Медведєва: "Обчислювальна математика в хімії та

хімічній технології", "Чисельні методи інженерних розрахунків в хімічній галузі", "Ідентифікація та моделювання об'єктів автоматизації", "Керування хіміко-технологічними процесами", "Мікропроцесорна техніка", "Комп'ютерні технології проектування систем керування", "Прикладна теорія автоматичного управління". Більше половини теперішнього складу викладачів кафедри – його учні.

Наукова діяльність Р.Б.Медведєва пов'язана з розробкою систем керування технологічними процесами в хімічній та металургійній промисловості, а також з керуванням технологічними процесами в сучасних атомних електростанціях (АЕС з ВВЕР-1000). З 1974 по 1989 рр. він був завідувачем створеної Міністерством хімічної промисловості СРСР Галузевої науково-дослідної лабораторії (ГНДЛ) "Проектування математичного забезпечення систем керування у хімічній галузі". Під керівництвом Р.Б.Медведєва та за його безпосередньою участю було виконано низку важливих розробок, серед яких – системи керування виробництвами електротехнічної сталі та синтетичного аміаку з коксового газу на Новолипецькому металургійному комбінаті та виробництвом багатокомпонентного матеріалу

в апараті киплячого шару на Шосткінському заводі хімічних матеріалів, деякими технологічними процесами на Сєверодонецькому хімічному комбінаті та ін. Результати цих робіт були узагальнені в навчальному посібнику видавництва "Вища школа" – "АСКТП в металургії" (автори: Ю.Д.Бондар, Р.Б.Медведєв, В.Д.Романенко).

Р.Б.Медведєв є автором шести підручників, серед яких "Сучасна теорія управління хіміко-технологічними процесами" (2018 р.). Він також автор більше ніж 150 наукових статей і понад 20 науково-методичних розробок, комплексу комп'ютеризованого навчання з дисципліни "Автоматизовані системи керування хіміко-технологічними процесами". Під керівництвом Р.Б.Медведєва успішно пройшли захисти 5 кандидатських дисертацій.

У 2012–2013 рр. був ініціатором і брав участь у створенні на кафедрі навчально-наукового центру спільно з ІР "Honeywell Ukraine".

Ерудований, принциповий і одночасно доброзичливий, Р.Б.Медведєв користується заслуженою повагою і авторитетом.

Вельмишановний Ромуальде Броніславовичу! Бажаємо Вам добрих днів, щасливих подій, радісних звісток і свят. Нехай Ваші дні наповнені будуть любов'ю рідних, приємними клопотами, прекрасним самопочуттям і оптимістичним настроєм. Всіх благ Вам!

Колегу

Михайло Польський: "КПІ дає дуже гарну освіту, але для тих, хто дійсно прагне чогось навчитися"

19 вересня КПІ відвідав його випускник, а нині – успішний американський підприємець, який багато років працює у сфері енергетики, Михайло (Майкл) Польський.

З ним зустрілися ректор КПІ ім. Ігоря Сікорського академік НАН України Михайло Згуровський, проректор з міжнародних зв'язків член-кореспондент НАН України Сергій Сидоренко, декан теплоенергетичного факультету (саме цей факультет закінчив гість у 1973 році) Євген Письменний та директор Інституту енергозбереження та енергоменеджменту Сергій Денисюк.

У Сполучені Штати Михайло Польський переїхав у 1976 році. Починав практично з нуля, навіть не знав англійської мови. Утім, інженерна освіта, яку він здобув у КПІ, допомогла йому не лише доволі швидко знайти роботу за фахом, а й стати одним із провідних фахівців компанії. Понад те, невдовзі він запатентував низку винаходів, фінансова винагорода від яких дозволила йому стати її співвласником. У 1987 році він отримав і диплом MBA школи бізнесу ім. Бута Чиказького університету (University of Chicago Booth School of Business). Ще під час вечірнього навчання в цьому університеті він виступив співзасновником "Indeck Energy Services, Inc" – компанії, яка проектує і споруджує електростанції в містах Західного узбережжя США та продає електроенергію. Багато в чому своєю стрімкою кар'єрою, як вважає Михайло Польський, він завдячує навчанням в Україні. "КПІ дає дуже гарну освіту, – стверджує він. – Але для тих, хто дійсно прагне чогось навчитися".

Михайло Польський і Євген Письменний

Нині Майкл Польський відомий як засновник, президент і головний виконавчий директор компанії "Invenergy" – провідної приватної американської компанії, яка працює передусім у сфері відновлюваної енергетики. Нині вона має понад 1000 співробітників. Як компанія, яка пропонує технічні рішення та їхню реалізацію, "Invenergy" впроваджує сьогодні 146 проектів не лише в Північній Америці, але й в країнах Латинської Америки, Азії та Європи. Проте, до кола інтересів Михайла Польського належить і традиційна теплоенергетика, зокрема та, що

використовує для генерації спалювання природного газу. Його компанії використовують парогазові турбіни та парогазові станції.

Утім, розмова під час його візиту до КПІ стосувалася насамперед питань розвитку "чистої енергетики" та її перспектив на прикладі Сполучених Штатів. "Мені ця галузь дуже подобається, – розповів Михайло Польський. – Це цікаво не тільки мені, це цікаво молоді. Це не лише гроші, молодь хоче, щоб світ був чистим. А для того щоб бути успішним, потрібно, щоби галузь, у якій ви працюєте, вам подобалася". Нині ця галузь у Сполучених Штатах Америки, за його словами, стрімко розвивається. Шість штатів ухвалили рішення про повний перехід на такі джерела енергії до 2030 року. Постійно зменшуються обсяги енергії, що її генерують теплоелектростанції на викопних джерелах, насамперед на вугіллі. Не здають позиції лише станції, які працюють на найчистішому з викопних джерел – природному газі, але й тут відбувається оновлення.

Розмова торкнулася ще й питань співпраці компанії Михайла Польського з КПІ. Михайло Згуровський розповів гостю про сьогоденну інноваційну діяльність університету і про діяльність Асоціації випускників КПІ. Михайло Польський охоче пристав на пропозицію стати її членом. А ще він запропонував допомогти своєму рідному факультету в забезпеченні його обладнанням, яке потрібно для навчання студентів за відповідними спеціальностями.

Насамкінець Михайло Польський оглянув експозиції Державного політехнічного музею і в супроводі Євгена Письменного відвідав свій рідний факультет.

Дмитро Стефанович

Адміністрація КПІ – першокурсникам: завжди допоможемо!

24 вересня в Центрі культури та мистецтв КПІ ім. Ігоря Сікорського відбулася зустріч представників адміністрації університету з першокурсниками.

Новоспечених київських політехніків привітала проректор з навчально-виховної роботи Наталія Семінська. Вона розповіла про структуру, здобутки і традиції університету, поінформувала про заходи, які регулярно проводяться в університеті, – наукові, культурно-масові, спортивні тощо. "Для департаменту навчально-виховної роботи, – сказала Наталія Валеріївна, – студент завжди в пріоритеті, і саме ми допоможемо вам розібратися у будь-яких моментах, пов'язаних з навчанням і перебуванням в університеті".

Далі Наталія Семінська по черзі надавала слово начальникам відділів департаменту, які з демонстрацією слайдів розповіли про те, як студенту краще поєднувати виконання своїх обов'язків з можливостями, які розкривають-

ся перед ним у КПІ. І як студентам допомагатиме департамент навчально-виховної роботи в усіх напрямках їхньої діяльності. Зокрема, торкалися й питань координації навчально-виховного процесу, програм подвійного диплома, обміну студентами, організації та проживання студентів у гуртожитку, соціального і стипендіального забезпечення, обліку військово-обов'язаних, спортивно-оздоровчої та культмасової роботи.

Насамкінець відбувся концерт за участю художніх колективів Центру культури та мистецтв КПІ ім. Ігоря Сікорського: лунали українські народні і сучасні пісні, демонструвалися запальні танці. Присутні в залі першокурсники могли пересвідчитись у тому, що КПІ надає можливість цікаво, розумно та з користю організувати своє дозвілля – у танцювальних ансамблях, театрі, хоровій капелі чи в команді Ліги сміху.

Володимир Школьний

Виступає Наталія Семінська

НОВИНИ ФАКУЛЬТЕТІВ/ІНСТИТУТІВ

Семінар-практикум під патронатом японської компанії Rigaku Corporation

Виступає О.П. Сліпенюк

Семінар-практикум "Теорія та практичне застосування методів рентгенівської дифракції" пройшов під патронатом всесвітньо відомої японської компанії Rigaku Corporation на інженерно-фізичному факультеті 18 вересня 2019 р. Його організаторами виступили КПІ ім. Ігоря Сікорського, Rigaku Corporation, E-Globaledge Corporation (EG) та ООО "Спектран". Головною метою організації фестивалю було поширення серед фахівців інформації про особливості розв'язання матеріалознавчих проблем за допомогою приладів фірми Rigaku; встановлення зв'язків з підприємствами, організаціями та на-

дання їм допомоги у проведенні спільних наукових досліджень у галузі матеріалознавства; встановлення партнерських відносин з організаціями, діяльність яких спрямована на підвищення рівня наукових досліджень та вдосконалення методик вивчення складу та структури матеріалів.

У роботі семінару взяли участь 69 представників 38 підприємств, організацій, університетів та інститутів НАН України.

З вітальним словом до учасників семінару звернувся декан інженерно-фізичного факультету член-кореспондент НАН України Петро Лобода.

Семінар проходив за трьома основними напрямками:

- практичне застосування якісного та кількісного методів рентгеноструктурного аналізу;
- теорія та технічне забезпечення (розглянуто новий метод кількісного фазового аналізу порошкових матеріалів та представлено нові прилади Rigaku);
- майстер-клас і консультації (учасники мали можливість самостійно провести підготовку і аналіз власних зразків на рентгенівському дифрактометрі Rigaku Ultima IV).

З доповідями виступили виконавчий директор Rigaku Corporation Хідео Торая, керівник

кафедри рентгенографічних досліджень та квантової хімії Науково-технологічного комплексу "Інститут монокристалів" НАН України С.В. Шишкіна, провідний науковий співробітник Інституту проблем матеріалознавства ім. Францевича НАН України М.В. Карпець, менеджер з продажу Rigaku Corporation (Німеччина) О.П. Сліпенюк та інші.

Учасники семінару ознайомилися також з науковими центрами та лабораторіями загального користування інженерно-фізичного факультету. А на завершальному круглому столі вони обговорили деякі його підсумки й отримали від представників компанії Rigaku відповіді на низку своїх запитань.

*Олександра Юркова,
заступник декана ІФФ
з наукової роботи*

Прилад фірми Rigaku

Парк КПІ: минувшина і сьогодення

Щоранку потяги метро привозять на станцію "Політехнічний інститут" тисячі й тисячі пасажирів. Для більшості з них інститут, чи, точніше, давню вже університет – Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського", – це місце їх навчання або роботи. Для багатьох – колись навчання, а тепер роботи. Приїздить сюди люди не лише на метро, але й троллейбусами, трамваями і маршрутками – КПІ розташовано дуже вдало, з будь-якого району міста дістатися сюди легко, і це в очах студентів додає йому привабливості. Потюки людей вливаються під зелені склепіння старого парку й розділяються далі по алеях, які ведуть до університетських корпусів. Шлях звичний, тому тих, хто долає його щодня, зовсім не дивує, що головний центр технічної науки і освіти України починається не зі строгих функціональних споруд, як, здається, годилося б для такої серйозної установи, а з мальовничого зеленого масиву. Проте для абітурієнтів та їх батьків, які вперше потрапили до Києва, такий вхід до омріяного вишу – несподіванка. Тим приємніша, що ця природна перепона доволі непогано захищає територію КПІ від шуму і вихлопних газів однієї з головних київських автомагістралей.

Минає трохи часу, й алеї заповнює інша публіка. Серед них переважають матусі з дітьми, пенсіонери й любителі бігу підтюпцем. Власне, спортсмени різного ступеня підготовки бувають тут від самого ранку й до пізнього вечора, але студенти бігають, здебільшого, зранку і ввечері – день їх, звісно, підпорядковано розкладу занять. Не буває порожнім парк і взимку – коли є сніг, пробігтися тут на лижах люблять не лише діти, а й дорослі. Ба більше, інколи тут навіть проводяться лижні змагання!

Варто зауважити, що окрім жителів навколишніх вулиць, з'їжджаються сюди кияни і з інших районів Києва – завдяки зручному розташуванню університету це зробити неважко. Одне слово, парк КПІ – місце відоме, і серед містян популярне.

А ще – дуже гарне, бо до його появи були причетними справжні фахівці своєї справи. І було це не вчора, а більш як сто десять років тому, адже парк – ровесник університету і створювався як його невід'ємна частина.

Тож розповісти про нього не можна, не згадавши хоча б побіжно історію виникнення в Києві цього навчального закладу.

САПЕРНЕ ПОЛЕ

Наприкінці XIX століття для України, чи Південно-Західного краю, як називали тоді нашу землю в офіційних документах, проблема підготовки власних інженерних кадрів стояла надзвичайно гостро. Відповідних спеціалістів до 1898 року на теренах підросійської України готував лише Харківський практичний технологічний інститут. Щоправда, кафедри технології, які випускали інженерів, існували ще в університетах Києва, Харкова і Одеси, але цього було замало. Тому тему відкриття нових вищих технічних навчальних закладів у найбільших промислових центрах краю представники місцевих підприємницьких кіл порушували за будь-якої нагоди. Особливо наполегливим у цьому питанні було київське купецтво (так тоді називали підприємців). Воно й не дивно: Київ на той час став справжньою столицею виробництва цукру, цукроторгівлі і борошномельної промисловості. З іншими регіонами країни його єднала мережа транспортних артерій – тут перехрещувалися Південно-Західна, Московсько-Київсько-Воронезька, Полтавська, Ковельська залізниці. Транспортні можливості Києва вдало доповнювалися його розташуванням на березі головної водної

транспортної артерії краю – Дніпра. Тому і машинобудівні підприємства зростали тут як гриби після дощу. Кваліфіковані технічні фахівці були потрібні як повітря. Тому розмови про створення в місті навчального закладу для їх підготовки точилися з 80-років XIX століття. Проте у практичну площину вони перейшли лише наприкінці дев'яностих років XIX століття, після того як до справи долучилася київська влада в особі тодішнього голови Миської думи Степана Сольського і влада державна, яку представляв тодішній міністр фінансів Російської імперії Сергій Вітте.

Було прийнято рішення про утворення в Києві не середнього технічного училища, як це планувалося раніше, а політехнічного інституту за прикладом "політехнікумів у Цюриху, Мюнхені, Відні, Ганновері та інш..." з трьома відділеннями: механічним, хімічним і сільськогосподарським (зауважимо, що трохи пізніше до них додали ще й інженерне, яке мало готувати інженерів-будівельників).

На тому, в який спосіб було вирішено надзвичайно важливе питання фінансування нового навчального закладу, докладно зупинятися не будемо – про це можна дізнатися з джерел, присвячених історії вищої освіти в Україні, та книжок і статей з історії КПІ. Зауважимо лише, що гроші на його створення надходили як від благодійників, насамперед київських підприємців та їх об'єднань, так і з державного та міського бюджетів. Понад те, Київська міська дума для забезпечення фінансової підтримки нового навчального закладу в 1898 році випустила облігації 5-відсоткової позики на загальну суму 300 тисяч рублів з терміном погашення у 1965 році.

Не відразу організатори визначилися з місцем розташування майбутнього інституту. Спочатку розглядалися ділянки на Печерську (по вул. Лаботорній), на Батигівій горі, на Лук'янівці та інші. Проте після ретельного зваження всіх "за" і "проти" Комітет з улаштування політехнічного інституту ухвалив рішення про розміщення нового інституту на Шулявці, вздовж Брест-Литовського шосе.

Ділянка ця, площиною 38 десятин, належала військовому відомству і являла собою занедбане поле для військових навчань, чи, як його ще називали, "Саперне поле", з двома піщаними пагорбами посередині, численними ямами і без будь-яких ознак чагарників або дерев. Від теперішнього проспекту Перемоги її відділяв рів глибиною місцями понад 2 метри. Навзамін військовики отримали рівно удвічі більшу ділянку казенних земель в іншому місці.

Наприкінці листопада 1897 року було оголошено конкурс на ескізні проекти споруд КПІ "...з угодою виплати 1000 крб. за кожний поданий проект і зверх того 4000 тис.крб. автору визначеного найкращим проекту після виправлення його автором згідно з отриманими зауваженнями". Вже у березні наступного року конкурсна комісія ухвалила рішення щодо переможця конкурсу. З восьми представлених на нього проектів кращим було визнано розробку відомого петербурзького архітектора І.С.Кітнера. Проект було подано під красномовним девізом "Prestissimo" ("Дуже швидко"), і дійсно, темпи його реалізації були надзвичайно високими: вже у травні почалися земляні роботи, а у вересні наступного, 1899 року, були освячені перші інститутські споруди. Саме споруди, а не окремий будинок, оскільки інститут, за прикладом кращих європейських вишів, проектувався саме як навчально-науковий комплекс, своєрідне містечко з навчальними і виробничими корпусами, житловими будинками, дослідними ділянками, ставком, ботанічним садком (чи, точніше, невеличким дендропарком) і навіть власним парком площею приблизно 14,5 гектара. Все було спрямовано на впровадження у життя ідеї політехнічної освіти, завданням якої є не лише накопичення майбутніми фахівцями певного обсягу знань, а й формування у них навичок самостійної діяльності. Задля цього студенти отримували змогу не лише слухати лекції, але й працювати в лабораторіях, виробничих майстернях, на навчальній фермі з дослідним полем і кошарою, а також у ботанічному садку і парку. Тобто, теоретичні знання вони могли зразу підкріплювати практичною роботою.

НАРОДЖЕННЯ ПАРКУ

Для студентів сільськогосподарського відділення місцем набуття нових навичок, окрім лабораторій, дослідних полів, кошар тощо, стали також ботанічний садок і парк. Щоправда, невдовзі після початку роботи інституту їх вивели з підпорядкування кафедри ботаніки, яка, на думку її першого завідувача, відомого вченого професора Євгена Вотчала, мала бути звільнена від того, що не було пов'язано з її безпосередніми обов'язками, тобто лише викладанням і науковою роботою. Однак при цьому студенти саме сільськогосподарського відділення низку практичних занять проводили в ботанічному садку та парку.

Щоправда, така можливість з'явилася не відразу після початку роботи інституту – рослини тут росли погано. Пояснюється це, насамперед, характером ґрунтів і рельєфу виділеної під інститут місцевості: без належного догляду дере-

ва там просто не приживалися. Як згадував у 1913 році перший ректор КПІ Віктор Кирпичов, територія, що їй було виділено під інститут, нагадувала пустелю. На ній не росло не лише дерев або кущів, але й жодної травинки. Вся вона була перекопана ямами, навколо були сліди кухонь, польових їдалень, наметів. У день урочистого закладення КПІ, що проходило 30 серпня 1898 р., стояла спека, сильний вітер здіймав хмари куряви і піску, і це ще більше підсилювало схожість цієї ділянки з пустелею.

Народження парку КПІ. 1900-ті рр.

Розплановано парк було в 1901 році, й того ж таки року почалося масове завезення саджанців. Щоправда, перші дерева були тут висаджено трохи раніше – ще восени 1900 року – це були рослини з Ботанічного саду Університету Святого Володимира, за які інститут заплатив 69 р. 75 коп., і 100 пірамідальних тополь з відомого київського розплідника Е.Крістера на загальну суму 20 рублів. На своєму засіданні 28 лютого 1901 року Правління КПІ постановило, що здійснення посадок буде розподілено на три роки. Втім, здійснювалися вони і в роки наступні: наприклад, у 1912 році там було висаджено 200 дерев. Невдовзі в парку з'явилися 2300 саджанців жовтої акації від садівника І. Кагарлицького, нові надходження з розплідника Е.Крістера, інші насадження. Обов'язки щодо опікування парком було покладено на вченого-садівника Е.І.Блекте, який здійснював керівництво усіма роботами в ньому і складав плани посадок. З тієї пори і до революції 1917 року утримання парку і платня персоналу – садівнику і робітникам – обходилися інституту в 1000–1200 рублів щорічно.

Уже у квітні 1902 р. Правління інституту прийняло від Будівельної комісії "сплановану, обнесу тимчасовою огорожею і устатковану дорогами, тротуарами і електроліхтарями садибу Інституту площею 38 десятин з влаштованим на ній парком..." Однак, хоч основні роботи в парку були закінчені, він потребував доукомплектування – приведення в належний вигляд доріжок, встановлення лавок, облаштування квітників тощо. Тож робота в ньому тривала і надалі.

Згідно з кошторисом, на будівництво парку виділялося 49 тис. 143 руб. 48 коп. В основу планування було покладено регулярний принцип, тобто створювався так званий "французький" парк, в якому малюнок алеї, доріжок та клумб із зеленими насадженнями має правильну геометричну форму. Довжина алеї мала складати приблизно 1500 сажень, тобто понад 3 кілометри.

Обсажені деревами і чагарником алеї парку з'єднували найближчі вулиці з навчальною та житловою зонами. Деякі з них дійшли до нашого часу і навіть нині мають цілком задовільний стан. Це ясеневі алеї в східній частині парку, липова алея від корпусу 35, де нині розташовано Інсти-

тут прикладного системного аналізу КПІ ім. Ігоря Сікорського, до проспекту Перемоги, дубова алея в південній частині парку, каштанові алеї на проспекті Перемоги і біля першого корпусу. Щільні посадки від проспекту поступово переходили у ландшафт напіввідкритих і відкритих просторів біля корпусів. Це давало змогу органічно поєднати декоративні дерева і чагарники між собою й архітектурними спорудами, що створювало мальовничі краєвиди університету. Серед розмаїття дерев виділялися окремі гайки і групи: серед

них з сосни, ялини, модрини, бузкові й жасминові алеї.

Більшість рослин саджали за типом лісових культур, тобто сіянцями віком 2-5 років. Сіянці були завезені з Фастівського лісництва: акація біла, клен сріблястий, берест, дуб звичайний, ясен, липа серцелиста, клен гостролистий, сосна, береза, ялина. Найрідкісніші, як уже сказано вище, надав Ботанічний сад Київського університету Святого Володимира.

Варто зауважити, що парк зростав паралельно з новими корпусами і житловими будинками інституту, тож уся територія навчального містечка стала, по суті, одним великим зеленим масивом, при тому, що територія, власне, парку обмежувалася широкою смугою рослинності, що тягнулася вздовж Брест-Литовського проспекту. Проте між спорудами парк практично непомітно переходив у ботанічний садок

Ботанічний садок КПІ. 1903 р.

(дендропарк), яким завідував професор Вотчал, і його ділянки з вегетаційним будиночком, оранжереями і басейном, розташовані за головним (першим) корпусом, слугували вже суто навчальним і науковим цілям. До речі, згаданий басейн з фонтаном і підводним гротом проіснував достатньо довго і був засипаний лише у другій половині минулого століття, під час перепланування території інституту. А дерева, що

були висаджені на зорі його існування, прикрашають кампус і тепер.

Це доволі рідкісне, найстаріше в Києві гінго білоба (ще один екземпляр такого дерева, який був у колекції Ботанічного саду університету ім. Т. Шевченка, німці під час свого відступу з Києва у 1943 році викопали і вивезли до Німеччини). Гінго білоба вчені вважають найдавнішими з усіх дерев, що ростуть нині на Землі. В КПІ його можна побачити біля Центру культури та мистецтв університету – воно обнесено невисоким парканом.

Це і бундук канадський, який ще називають кентуккським кавовим, або мильним деревом, до кінця ще вченими не вивчений і надзвичайно цікавий багатьма цінними властивостями своїх плодів, з якими, втім, слід поводитися обережно через наявність в них отруйного цитизину.

Це і екзотичний для нашої країни горіх маньчжурський, окрім рідкісної краси відомий і тим, що корисним для людей є в ньому все – від кори й легкої, міцної та гарної ясно-коричневої деревини до горіхів і листя, яке в теплу пору року виділяє цілющі фітонциди.

Це і таємничі сумак, що її ще зовуть рай-дерево, чи сумах, яка приховує свою красу до пізньої осені, а в жовтні вибухає усіма барвами теплої частини сонячного спектра. Два її старих дерева-куща ростуть на галявині перед фасадом головного корпусу університету і нікого не залишають байдужими до себе.

Це і... А втім, рідкісних і цікавих порід у парку й на території кампусу КПІ ім. Ігоря Сікорського настільки багато, що для того щоб перелічувати їх та їхні властивості, потрібен не нарис, а ціла книга. До речі, парк КПІ вважається одним з найбагатших у Києві парків за кількістю видів дерев і чагарників – їх тут більше ста.

Деякий час парк був загальнодоступним. Власне, так само, як і вся територія інституту. Новенькі будівлі з цінним обладнанням, акуратні житлові будинки викладачів і співробітників та рідкісні насадження парку й ботанічного саду почали притягувати злодіїв з усього Києва. Цьому сприяло і розташування КПІ – у ті часи Шулявка була далекою околицею. Тож інститут змушений був захищати своє майно і територію.

Оскільки в кошторисі на будівництво інститутського містечка коштів на огорожу передбачено не було, спочатку навколо інститутської садиби з парком було споруджено тимчасовий дерев'яний паркан – на гроші, що призначалися для ремонту і утримання приміщень. Однак функції своїх у повному обсязі цей паркан не виконував. До того ж, швидко руйнувався і потребував частих ремонтів. Потрібна була капітальна огорожа на кам'яній кладці з фасадом по лінії Брест-Литовського шосе. За деякий час її було споруджено, і простояла вона до початку сімдесятих років ХХ століття.

Утім, і огорожа проблеми не пододала. Врешті-решт вільний доступ у парк було заборонено. У 1912 році за його відвідування було встановлено доволі високу як на ті часи плату – 1 рубль. Безоплатно до парку могли заходити лише співробітники інституту, студенти, їх родичі та особи за рекомендаціями адміністрації. Тож вандалів на його території зразу поменшало. Щоправда і коштів великих на цьому інститут не отримав: усього в 1912 році було продано лише 400 квитків. Доступ до парку був платним і в наступні роки, що дозволило не лише зберігати насадження парку, але й належним чином за ним доглядати.

Далі буде

Дмитро Стефанович

Олеся Лубянова

Відділ академічної мобільності відчиняє двері

програми подвійного диплома і мобільності в цілому. Працівники Відділу академічної мобільності представляли програму кредитної мобільності "Erasmus+ (KA1)".

Виставку відвідали близько 300 студентів та викладачів. Вони

тих чи інших країнах, охоче брали роздаткові матеріали.

"Виставку наш відділ проводить не вперше, але такої кількості відвідувачів раніше не було, – зауважила очільниця відділу академічної мобільності Олеся Лубянова. – Цей формат користується надзвичайною популярністю у бага-

охочі могли зробити фото на згадку. До того ж ми оголосили конкурс на краще фото з відміткою "#krimobility". Після перегляду всіх світлин буде обрано найкреативнішу та опубліковано її у соцмережах. На переможця чекає приз!

Висловлюємо особливу подяку студентському простору "Belka" та студентам-волонтерам з факультету лінгвістики".

За словами проректора з навчально-виховної роботи Наталії Семінської, абітурієнти завжди цікавляться, чи є в КПІ програми обміну, програми подвійного диплома – їх приваблює можливість навчатися за кордоном. І в нас дійсно існує така практика: студент має можливість чотири роки навчатися в Києві, а вже потім має змогу навчатися в магистратурі за кордоном отримати на виході два дипломи. Такий студент має можливість залишитися працювати за кордоном, але, звичайно ж, університет створює такі умови, щоб випускник з подвійним дипломом повертався до нас, в Україну.

Інф. "КП"

26 вересня 2019 року у приміщенні студентського простору "Belka" відбувся День відкритих дверей відділу академічної мобільності департаменту навчально-виховної роботи КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Участь у ньому взяли представники Українсько-Польського, Українсько-Французького, Українсько-Японського освітніх центрів КПІ ім. Ігоря Сікорського, Спільного українсько-німецького факультету машинобудування та Інформаційного центру Німецької служби академічних обмінів DAAD. Усім, хто цікавився, вони надавали інформацію про програми обміну, мовної підготовки, програми академічної мобільності,

Розмова з представником DAAD

вщерть заповнили приміщення й активно спілкувалися з представниками освітніх центрів, з'ясували умови участі в програмах та особливості навчання у

тьох європейських вишів, оскільки він досить цікавий та динамічний в охопленні всіх учасників. У програмі заходу була заявлена фотозона. Усі

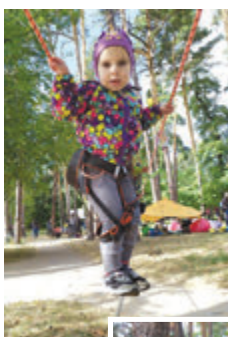
СПОРТ ТА ДОЗВІЛЛЯ

Фестиваль "Драйвова осінь"

Фестиваль "Драйвова осінь" – традиційний осінній фестиваль, який щороку проводиться туристичним клубом КПІ ім. Ігоря Сікорського "Глобус".

Цього року він пройшов у неділю, 15 вересня, у парку "Сосновий", що знаходиться за будівлею НТБ ім. Г.І.Денисенка. Мотузкові етапи, слеклайни, фотовиставка, галерея історій, фудкорт зі смаколикami, лаунж-зона з настільними іграми і

масажистом, дитячі розваги і хороша музика – все це було створено для заохочення студентів підтримувати активний спосіб життя та ходити в гори.

Захід відвідали більше ніж 300 лю-

дей. А ввечері турклуб "Глобус" презентував програму на майбутній навчальний рік, яка включатиме відкриті тренування для всіх охочих, лекції з медицини та безпеки в горах, змагання та загальноклубні виїзди. Долучайтеся і ви!

За інф. ДНВР

«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК»
газета Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
<http://www.kpi.ua/kp>

✉ 03056, Київ-56
проспект Перемоги, 37
корпус № 1, кімната № 221
gazeta@kpi.ua
гол. ред. 204-85-95; ред. 204-99-29

Начальник відділу зв'язків із ЗМІ

Д.Л. СТЕФАНОВИЧ

Головний редактор
В.В. ЯНКОВИЙ

Провідні редактори
В.М. ІГНАТОВИЧ
Н.Є. ЛІБЕРТ

Додрукарська підготовка матеріалів

О.В. НЕСТЕРЕНКО

Дизайн та комп'ютерна верстка
І.Й. БАКУН

Л.М. КОТОВСЬКА

Коректор
О.А. КІЛІХЕВИЧ

Реєстраційне свідоцтво Кі-130 від 21. 11. 1995 р.

Друкарня КПІ ім. Ігоря Сікорського, видавництво «Політехніка», м. Київ, вул. Політехнічна, 14, корп. 15
Тираж 500

Відповідальність за достовірність інформації несуть автори.
Позиція редакції не завжди збігається з авторською.